ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

5. dubna 2011 *

Ve věci C-424/09,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Symvoulio tis Epikrateias (Řecko) ze dne 29. června 2009, došlým Soudnímu dvoru dne 28. října 2009, v řízení

Christina Ioanni Toki

proti

Ypourgos Ethnikis paideias kai Thriskevmaton,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, K. Schiemann (zpravodaj), J.-J. Kasel a D. Šváby, předsedové senátů, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, G. Arestis, M. Safjan a M. Berger, soudci,

* Jednací jazyk: řečtina.

generální advokát: P. Mengozzi,
vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 12. října 2010,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Ch. Toki T. Georgopoulosem, dikigoros,

– za řeckou vládu E. Skandalou, jako zmocněnkyní,

– za Evropskou komisi G. Zavvosem a H. Støvlbækem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 30. listopadu 2010,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 3 prvního pododstavce písm. b) směrnice Rady 89/48/EHS ze dne 21. prosince 1988 o obecném systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení nejméně

tříletého odborného vzdělávání a přípravy (Úř. věst. L 19, s. 16; Zvl. vyd. 05/01, s. 337), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/19/ES ze dne 14. května 2001 (Úř. věst. L 206, s. 1; Zvl. vyd.05/04, s. 138, dále jen „směrnice 89/48“).

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Ch. Toki, držitelkou některých kvalifikací v oboru environmentálního inženýrství získaných ve Spojeném království, a Ypourgos Ethnikis paideias kai Thriskevmaton (ministerstvo školství a náboženství) ve věci rozhodnutí Symvoulio Anagnorisis Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis (rada pověřená uznáváním rovnocennosti vysokoškolských diplomů), jimiž jí byl odmítnut přístup k povolání environmentálního inženýra v Řecku.

Právní rámec

Právní úprava Unie

3 Z třetího a čtvrtého bodu odůvodnění směrnice 89/48 vyplývá, že jejím účelem je zavedení obecného systému uznávání diplomů, který má usnadnit občanům EU vykonávat všechny odborné činnosti, které jsou v hostitelském státě závislé na ukončení postsekundárního vzdělávání za předpokladu, že mají diplom, jenž je připravuje na tyto činnosti a je vydáván po ukončení studia trvajícího nejméně 3 roky a je vydán v jiném členském státě.

4 Podle pátého a desátého bodu odůvodnění uvedené směrnice si členské státy vyhradily možnost stanovit minimální úroveň kvalifikace, která by zaručovala kvalitu služeb poskytovaných na jejich území u povolání, pro jejichž výkon Evropská unie tuto úroveň neurčila; cílem obecného systému uznávání diplomů není měnit pravidla, včetně těch, jež upravují etiku povolání, vztahující se na všechny osoby vykonávající povolání na území členského státu.

5 Směrnice 89/48 se podle svého čl. 2 prvního pododstavce vztahuje na každého státního příslušníka členského státu, který chce vykonávat „regulované povolání" v jiném členském státu.

6 Podle definice v čl. 1 písm. c) směrnice 89/48 se „regulovaným povoláním" rozumí regulovaná odborná činnost nebo soubor činností, které tvoří toto povolání v členském státě.

7 Pro účely uvedené směrnice se podle jejího čl. 1 písm. d) rozumí:

„‚regulovanou odbornou činností' odborná činnost, u níž je přístup k ní nebo její výkon nebo jeden ze způsobů jejího výkonu v členském státě vyhrazen přímo nebo nepřímo na základě právních a správních předpisů držitelům určitého diplomu. Zejména následující skutečnosti mohou vytvářet způsob výkonu regulované odborné činnosti:

– výkon činnosti pod profesním označením, pokud se užívání tohoto označení řídí právními a správními předpisy a je vyhrazeno pro držitele určitého diplomu,

– výkon odborné činnosti v oblasti zdravotnictví, pokud jsou odměňování nebo úhrada za tuto činnost na základě vnitrostátní úpravy sociálního zabezpečení vyhrazeny pro držitele určitého diplomu.

Odborná činnost, na kterou se nevztahuje první pododstavec, se považuje za regulovanou, jestliže je vykonávána členy sdružení nebo organizace, jejichž účelem je zejména podporovat a zachovávat vysokou úroveň v dotyčném oboru a které jsou k dosažení tohoto cíle uznány členským státem ve zvláštní formě a

– svým členům vydávají diplomy,

– zajišťují, aby jejich členové dodržovali pravidla pro výkon povolání, které stanoví, a

– udělují jim právo užívat označení nebo jeho zkratku nebo výhody z postavení odpovídajícího tomuto diplomu.

Nevyčerpávající výčet sdružení a organizací, které splňují podmínky druhého pododstavce v době přijetí této směrnice, je uveden v příloze. Pokud členský stát podle druhého pododstavce uzná sdružení nebo organizaci, uvědomí o tom Komisi, která zveřejní tuto informaci v *Úředním věstníku Evropských společenství*".

8 Do výčtu uvedeného v čl. 1 písm. d) třetím pododstavci směrnice 89/48 je zařazena zejména „Engineering Council".

9 Pojem „odborná praxe“ je pro účely uvedené směrnice definován v jejím čl. 1 písm. e) jako „skutečný a dovolený výkon dotyčného povolání v členském státě“.

10 Článek 3 směrnice 89/48 stanoví:

„Pokud je v hostitelském členském státě přístup k regulovanému povolání a jeho výkon podmíněn držením diplomu, nesmějí příslušné orgány z důvodů neodpovídající kvalifikace odmítnout povolit státnímu příslušníku členského státu přístup k uvedenému povolání a jeho výkon za stejných podmínek, které se vztahují na jeho vlastní státní příslušníky, jestliže:

a) je žadatel držitelem diplomu požadovaného v jiném členském státě pro přístup k dotyčnému povolání a pro jeho výkon na jeho území a tento diplom byl vydán v některém členském státě nebo

b) žadatel vykonával dotyčné povolání na plnou pracovní dobu po dobu dvou let během předchozích deseti let v jiném členském státě, ve kterém toto povolání není regulováno ve smyslu čl. 1 písm. c) a čl. 1 písm. d) prvního pododstavce, a má doklad o jedné nebo několika dosažených kvalifikacích,

– který byl vydán příslušným orgánem v členském státě určeným v souladu s právními a správními předpisy tohoto státu,

– který dokládá, že jeho držitel úspěšně ukončil nejméně tříleté postsekundární studium nebo rozvolněné studium odpovídajícího trvání na univerzitě, vysoké škole nebo na jiném zařízení podobné úrovně v členském státě, popřípadě že úspěšně ukončil odbornou přípravu požadovanou navíc k postsekundárnímu studiu, a

– který připravil svého držitele k výkonu daného povolání.

Dvouletá odborná praxe uvedená v prvním pododstavci však nesmí být vyžadována, pokud jeden nebo více dokladů o vzdělání a odborné přípravě, jejichž držitelem je žadatel a jež jsou uvedeny v tomto písmenu, osvědčují ukončení regulovaného vzdělávání.

Dokladem o dosažené kvalifikaci ve smyslu prvního pododstavce se rozumí jakýkoliv doklad o dosažené kvalifikaci nebo jakýkoliv soubor těchto dokladů vydaných příslušnými orgány členského státu, pokud jsou vydány po úspěšném ukončení odborné přípravy získané ve Společenství a uznány tímto členským státem za rovnocenné, za předpokladu, že to je jiným členským státům a Komisi oznámeno."

11 Bez ohledu na článek 3 směrnice 89/48 může podle jejího článku 4 hostitelský členský stát v určitých případech vymezených tímto článkem požadovat, aby žadatel prokázal odbornou praxi určené délky, aby absolvoval adaptační období nepřesahující 3 roky nebo aby složil zkoušku způsobilosti.

Vnitrostátní právní úprava

12 Výnos prezidenta 165/2000 ze dne 23. června 2000 (FEK A' 149/28. 6. 2000), ve znění výnosů prezidenta 373/2001 ze dne 22. října 2001 (FEK A' 251) a 385/2002 ze dne 23. prosince 2002 (FEK A' 334; dále jen „výnos 165/2000"), má za cíl provést směrnici 89/48 do řeckého právního řádu.

13 Článek 2 odst. 3 a 4 výnosu 165/2000 definuje regulované povolání, regulovanou odbornou činnost a odbornou činnost, která se považuje za regulovanou odbornou činnost, stejně jako směrnice 89/48. Co se však týče mechanismu uznávání upraveného v článku 3 směrnice 89/48, stanoví čl. 4 odst. 1 písm. b) uvedeného výnosu, že „pokud je v Řecku přístup k regulovanému povolání nebo jeho výkon podmíněn držením diplomu uvedeného v článku 2, nesmí rada uvedená v článku 10 tohoto výnosu z důvodů neodpovídající kvalifikace odmítnout povolit státnímu příslušníku členského státu přístup k uvedenému povolání nebo jeho výkon za stejných podmínek, které se vztahují na řecké státní příslušníky, jestliže: […] žadatel vykonával dotyčné povolání na plnou pracovní dobu po dobu dvou let během předchozích deseti let v jiném členském státě, ve kterém toto povolání není regulováno ve smyslu čl. 2 odst. 3 a 4 tohoto výnosu […]".

14 Toto vnitrostátní ustanovení odkazuje v otázce případů, kdy je vyloučeno použití jím upraveného mechanismu uznávání, na ustanovení odpovídající čl. 1 písm. c) směrnice 89/48 a vedle toho i na ustanovení odpovídající čl. 1 písm. d) téže směrnice jako celku. Taková formulace v důsledku vylučuje použití tohoto mechanismu uznávání v případech, kdy dotyčná osoba pochází z členského státu, kde je výkon dotyčného povolání regulován soukromými organizacemi uznanými tímto členským státem v souladu s ustanoveními čl. 1 písm. d) druhého pododstavce uvedené směrnice.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

15 Ch. Toki, řecká státní příslušnice, je držitelkou diplomu „Bachelor of Engineering" a diplomu „Master of Science" v oboru environmentálního inženýrství, z nichž první jí byl udělen ve Spojeném království v roce 1997 na univerzitě Sheffield Hallam a druhý v roce 1998 na univerzitě v Portsmouthu. Posledně jmenovaná univerzita zaměstnala Ch. Toki k 1. září 1999 jako výzkumnou pracovnici. Ch. Toki zde pracovala na oddělení stavebního inženýrství až do 31. srpna 2002. Mezi činnosti, které vykonávala, patřila kromě obecné výzkumné činnosti i podpora dosud nediplomovaných studentů a studentů postgraduálního studia při jejich pracích, vyhodnocování účinnosti novátorského způsobu zpracování odpadů ve spolupráci se soukromou společností specializující se na příslušné technologie v této oblasti.

16 Ve Spojeném království jsou činnosti v rámci povolání inženýra regulovány Engineering Council, která je výslovně zmíněna ve výčtu uvedeném v čl. 1 písm. d) třetím pododstavci směrnice 89/48. Členství v této organizaci není pro účely výkonu povolání inženýra povinné, avšak velká část odborníků v tomto oboru je jejími členy a dobrovolně se podřizuje předpisům, jež tato organizace vydává. Ch. Toki se zapsala do rejstříku Engineering Council jako stážistka, avšak její plnohodnotnou členkou („Chartered Engineer") se nakonec nestala. Zapsala se rovněž u Chartered Institution of Water and Environmental Management jako absolventka („graduate").

17 Poněvadž je povolání environmentálního inženýra v Řecku regulováno, Ch. Toki žádala, aby jí bylo přiznáno právo vykonávat zde toto povolání, a pro tyto účely se dovolávala kvalifikace a odborné praxe získané ve Spojeném království. Tato žádost byla zamítnuta rozhodnutím Symvoulio Anagnorisis Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis ze dne 12. dubna 2005 z toho důvodu, že Ch. Toki není držitelkou diplomu inženýra vydávaného ve Spojeném království, jelikož není plnohodnotnou členkou Engineering Council a držitelkou dokladu o odborné kvalifikaci

„Chartered Engineer“, a proto se na ni nevztahuje mechanismus uznávání upravený v čl. 3 prvním pododstavci písm. a) směrnice 89/48.

18 Ch. Toki napadla zamítavé rozhodnutí před předkládajícím soudem a tvrdila, že její žádost byla protiprávně zamítnuta na základě ustanovení výnosu 165/2000, kterými se provádí čl. 3 první pododstavec písm. a) směrnice 89/48, v daném případě na základě čl. 4 odst. 1 písm. a) uvedeného výnosu, ačkoli tato žádost měla být přezkoumána na základě ustanovení tohoto výnosu provádějících čl. 3 první pododstavec písm. b) uvedené směrnice, tj. dle čl. 4 odst. 1 písm. b) výnosu 165/2000, vzhledem k tomu, že povolání environmentálního inženýra není ve Spojeném království regulováno a že Ch. Toki měla jak požadované doklady o odborné kvalifikaci, tak odbornou praxi v tomto členském státě po dobu tří let během předchozích deseti let.

19 Podle předkládajícího soudu je zamítnutí žádosti Ch. Toki v souladu s úpravou v ustanoveních výnosu 165/2000, která vylučují, jak již bylo rozvedeno v bodech 13 a 14 tohoto rozsudku, použití mechanismu uznávání upraveného v čl. 3 prvním pododstavci písm. b) směrnice 89/48 v případech, kdy je v členském státě původu dotyčné povolání regulováno či je považováno za regulovanou odbornou činnost ve smyslu čl. 1 písm. d) druhého pododstavce téže směrnice.

20 Jelikož měl Symvoulio tis Epikrateias pochybnosti o výkladu směrnice 89/48, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 3 [první pododstavec] písm. b) směrnice 89/48 […] vykládán v tom smyslu, že mechanismus uznávání, který stanoví, je použitelný v případech, kdy

je v členském státě původu dotčené povolání regulováno ve smyslu čl. 1 písm. d) druhého pododstavce [této směrnice], ale dotyčná osoba není plnohodnotným členem sdružení nebo organizace splňujících podmínky uvedené v tomto pododstavci?“

2) Je třeba ve smyslu čl. 3 [prvního pododstavce] písm. b) směrnice 89/48 […] rozumět výkonem povolání v členském státě původu na plnou pracovní dobu výkon – osobou samostatně výdělečně činnou nebo zaměstnancem – samotného povolání, o nějž je v hostitelském členském státě žádáno na základě směrnice 89/48 […], nebo se může jednat rovněž o výzkumnou práci ve vědecké oblasti mající spojitost s tímto povoláním, prováděnou v rámci v zásadě neziskového zařízení?“

K předběžným otázkám

K první otázce

21 Soudní dvůr již ohledně působnosti obou mechanismů uznávání upravených v čl. 3 prvním pododstavci písm. a) a b) směrnice 89/48 judikoval, že ze systematiky tohoto článku 3 vyplývá, že v daném skutkovém rámci se v zásadě může uplatnit pouze jeden z obou těchto mechanismů (rozsudek ze dne 7. září 2006, Price, C-149/05, Sb. rozh. s. I-7691, bod 36).

22 První otázka položená překládajícím soudem se týká zvláštní situace upravené v čl. 1 písm. d) druhém pododstavci směrnice 89/48 a rozšířené zejména v Irsku a Spojeném království, kdy dotyčné povolání není v členském státě původu regulováno ve smyslu prvního pododstavce téhož ustanovení, ale přesto je často v praxi vykonáváno členy soukromých sdružení či organizací, které jsou dotčeným členským státem uznány ve zvláštní formě a uvedené členy podřizují určité regulaci.

23 Ze znění čl. 3 prvního pododstavce písm. a) a b) směrnice 89/48 v tomto ohledu vyplývá, že na povolání spadající pod čl. 1 písm. d) druhý pododstavec směrnice 89/48 se použije pouze mechanismus upravený ve zmíněném prvním pododstavci písm. b). Členové sdružení či organizace, na něž se vztahuje čl. 1 písm. d) druhý pododstavec této směrnice, nejsou nesporně držiteli diplomu „požadované[ho] v jiném členském státě" pro přístup k povolání, jak vyžaduje uvedený čl. 3 první pododstavec písm. a). Tento článek 3 v prvním pododstavci písm. b) ze své působnosti dále výslovně vylučuje povolání upravená v prvním pododstavci uvedeného čl. 1 písm. d), avšak nevylučuje povolání upravená ve druhém pododstavci tohoto ustanovení, na něž se tedy plně použije.

24 I když čl. 1 písm. d) druhý pododstavec směrnice 89/48 stanoví, že povolání, na něž se toto ustanovení vztahují, se považují za regulovaná povolání, jsou-li vykonávána členem dotyčné organizace či sdružení, není toto srovnání, jak uvádí generální advokát v bodě 57 svého stanoviska, úplné a tato povolání nepředstavují regulovaná povolání ve smyslu čl. 1 písm. c) uvedené směrnice. Na rozdíl od toho, co bylo judikováno v bodech 45 a 47 výše uvedeného rozsudku Price, se tedy žadatelé s takovým povoláním nemohou dovolávat mechanismu uznávání upraveného v čl. 3 prvním pododstavci písm. a) směrnice. Na rozdíl od toho, co zřejmě vyplývá z bodů 36, 45, 46

a 48 uvedeného rozsudku Price, se na povolání spadající pod její čl. 1 písm. d) druhý pododstavec použije mechanismus uznávání stanovený v čl. 3 prvním pododstavci písm. b) této směrnice.

25 Nezávisle na otázce, zda je Ch. Toki plnohodnotnou členkou Engineering Council či nikoli, se tedy v její situaci použije pouze mechanismus uznávání stanovený v čl. 3 prvním pododstavci písm. b) směrnice 89/48, jelikož se na ni nevztahuje čl. 1 písm. c) a d) první pododstavec této směrnice.

26 V důsledku toho je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 3 první pododstavec písm. b) směrnice 89/48 musí být vykládán v tom smyslu, že mechanismus uznávání, který stanoví, je použitelný v případech, kdy se na dotyčné povolání v členském státě původu vztahuje čl. 1 písm. d) druhý pododstavec téže směrnice, nezávisle na otázce, zda je dotyčná osoba plnohodnotným členem dotyčného sdružení nebo organizace, či nikoliv.

Ke druhé otázce

27 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, jaká kritéria je třeba použít pro určení, zda musí být k odborné praxi, kterou žadatel odůvodňuje žádost směřující k získání povolení vykonávat regulované povolání v hostitelském členském státě, přihlédnuto z titulu čl. 3 prvního pododstavce písm. b) směrnice 89/48.

28 Směrnice 89/48 v tomto ohledu v čl. 1 písm. e) definuje pojem „odborné praxe“ pro účely této směrnice jako „skutečný a povolený výkon dotyčného povolání v členském státě“.

29 Pro účely odpovědi na druhou otázku je třeba nejprve upřesnit obsah pojmu „skutečný výkon povolání“, vzhledem k mechanismu uznávání stanovenému v čl. 3 prvním pododstavci písm. b) směrnice 89/48, a poté zkoumat, za jakých okolností lze povolání, k němuž se pojí uvedená praxe v členském státě původu, považovat za stejné povolání jako to, k jehož výkonu je v hostitelském členském státě žádáno o povolení.

30 Podmínka stanovená v čl. 3 prvním pododstavci písm. b) směrnice 89/48 vyžadující, aby žadatel pocházející z členského státu, který nereguluje ani povolání, jež si tento žadatel přeje vykonávat v jiném členském státě, ani příslušné vzdělání, doložil nejméně dvouletou odbornou praxi, má za cíl umožnit hostitelskému členskému státu požívat obdobných záruk jako v situaci, kdy je dotyčné povolání či vzdělání připravující na výkon tohoto povolání regulováno v členském státě původu a kdy se použije čl. 3 první pododstavec písm. a) či čl. 3 druhý pododstavec směrnice 89/48.

31 V případě, že neexistuje regulace povolání státem, je záruka určité úrovně kvality služeb poskytovaných v dotyčné profesní oblasti nejčastěji zajišťována zákony trhu v tom smyslu, že pouze příslušníci dotyčného povolání mající znalosti, jejichž úroveň zaměstnavatelé či zákazníci považují za dostatečnou, jsou s to vykonávat toto povolání během stanoveného dvouletého období na plný úvazek jako osoby samostatně výdělečně činné či zaměstnanci. Požadavek odborné praxe v této délce tedy poukazuje na skutečnou povahu možnosti žadatele vykonávat dotyčné povolání v členském státě původu.

32 Tento požadavek však nelze chápat tak, že se týká specifického obsahu odborné kvalifikace žadatele nebo že nahrazuje vyrovnávací opatření upravená v článku 4 směrnice 89/48, rozvedená podrobně v bodě 11 tohoto rozsudku, která jsou v každém případě použitelná na žadatele, existují-li mezi obsahem jeho vzdělání v členském státě původu a obsahem vzdělání, který je obvykle vyžadován v hostitelském členském státě, podstatné rozdíly.

33 Ohledně rámce, v němž musí být povolání vykonáváno v členském státě původu, je třeba uvést, jak učinil generální advokát v bodě 70 svého stanoviska, že pro účely použití mechanismu uznávání stanoveného směrnicí 89/48 není relevantní otázka, v jakém kontextu z organizačního či statutárního hlediska vykonával žadatel své povolání v členském státě původu; ani skutečnost, že jeho zaměstnavatelem v tomto členském státě byla nezisková organizace, nemá vliv na použitelnost čl. 3 prvního pododstavce písm. b) uvedené směrnice. Podle znění jejího čl. 2 prvního pododstavce se směrnice použije na každého státního příslušníka členského státu, který chce vykonávat regulované povolání „jako osoba samostatně výdělečně činná nebo jako zaměstnanec“ v jiném členském státě, a žádné ustanovení této směrnice neuvádí, že povolání, které je nejčastěji vykonáváno osobami samostatně výdělečně činnými, musí být v členském státě původu vykonáváno spíše těmito osobami než zaměstnanci, aby bylo možné zohlednit takto získanou odbornou praxi.

34 Článek 3 první pododstavec písm. b) směrnice 89/48 sice vyžaduje, aby dotyčné povolání bylo vykonáváno „na plnou dobu“ a čl. 1 písm. c) téže směrnice definuje regulované povolání jako „regulovanou odbornou činnost nebo soubor činností“, které tvoří toto povolání; přesto nelze bez rizika, že bude použitelnost mechanismu uznávání stanoveného v tomto čl. 3 prvním pododstavci písm. b) nepřiměřeně omezena, požadovat, aby se žadatel naprosto a výlučně věnoval všem činnostem pojícím se k dotyčnému povolání pro to, aby mohla být zohledněna jeho praxe.

35 Pro účely čl. 3 prvního pododstavce písm. b) směrnice 89/48 je nutné považovat za dostatečné, zahrnuje-li uplatňovaná odborná praxe v rámci práce na plný úvazek nepřetržitý a pravidelný výkon souboru odborných činností charakteristických pro dotyčné povolání, aniž je nutné, aby zahrnovala veškeré tyto činnosti.

36 Otázka, které odborné činnosti se týkají určitého povolání, je zásadně otázkou skutkovou, jež musí být řešena příslušnými orgány hostitelského členského státu pod kontrolou vnitrostátních soudů, a případně ve spolupráci s orgány členského státu původu. Není-li povolání vykonávané v členském státě původu, stejně jako v původním řízení, regulovaným povoláním v tomto státě ve smyslu čl. 1 písm. d) prvního pododstavce směrnice 89/48, je třeba poukázat na odborné činnosti obvykle vykonávané příslušníky tohoto povolání v témže členském státě.

37 V rámci tohoto posouzení musí příslušné orgány hostitelského členského státu ověřit, zda odborná praxe, upravená v čl. 3 prvním pododstavci písm. b) směrnice 89/48, spočívá hlavně v praktické zkušenosti, která se váže k pracovnímu trhu odpovídajícímu dotyčnému povolání.

38 V tomto ohledu nelze činnosti jako obecné výzkumné činnosti či podporu dosud nediplomovaných studentů a studentů postgraduálního studia při jejich pracích, popsané v bodě 15 tohoto rozsudku, které Ch. Toki vykonávala, samy o sobě považovat za

skutečný výkon povolání environmentálního inženýra, a tedy odbornou praxi, kterou je třeba zohlednit pro účely čl. 3 prvního pododstavce písm. b) směrnice 89/48.

39 Takový výkon by naopak mohly představovat práce vykonávané ve spolupráci se soukromou společností zaměřující se na technologie zpracování tekutých odpadů popsané v bodě 15 tohoto rozsudku, nicméně za podmínky, že tato činnost byla vykonávána nepřetržitým a pravidelným způsobem po dobu nejméně dvou let v rámci práce na plný úvazek, což případně přísluší ověřit vnitrostátním orgánům.

40 Pakliže by se prokázalo, že Ch. Toki skutečně vykonávala povolání environmentálního inženýra ve Spojeném království, bylo by třeba určit, zda toto povolání představuje stejné povolání jako to, k jehož výkonu žádala žalobkyně v původním řízení o udělení povolení v Řecku. V kontextu mechanismu uznávání zakotveného v čl. 3 prvním pododstavci písm. b) směrnice 89/48 přináleží příslušným orgánům hostitelského členského státu ověřit, zda tomu tak je.

41 Z judikatury Soudního dvora v této souvislosti vyplývá, že výraz „dotyčné povolání", obsažený v čl. 3 prvním pododstavci písm. a) směrnice 89/48, musí být chápán tak, že se týká povolání, která jsou v členském státě původu a v hostitelském členském státě buď totožná, obdobná nebo v některých případech jednoduše rovnocenná co do činností, které zajišťují (rozsudek ze dne 19. ledna 2006, Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos, C-330/03, Sb. rozh. s. I-801, bod 20). Tento výklad rovněž platí, jak uvedl generální advokát v bodě 75 svého stanoviska, pro čl. 3 první pododstavec písm. b) této směrnice, který výslovně upravuje výkon „tohoto povolání".

42 Z výše uvedených úvah vyplývá, že na druhou otázku je třeba odpovědět, že aby mohla být pro účely čl. 3 prvního pododstavce písm. b) směrnice 89/48 zohledněna odborná praxe, kterou žadatel odůvodňuje žádost směřující k získání povolení vykonávat regulované povolání v hostitelském členském státě, musí splňovat tři následující podmínky:

– uplatňovaná praxe musí spočívat v práci na plný úvazek po dobu nejméně dvou let během předchozích deseti let;

– tato práce musí spočívat v nepřetržitém a pravidelném výkonu souboru odborných činností charakteristických pro dotyčné povolání v členském státě původu, aniž je nutné, aby tato práce zahrnovala veškeré tyto činnosti, a

– povolání, jak je obvykle vykonáváno v členském státě původu, musí být co do činností, které zahrnuje, rovnocenné s povoláním, k jehož výkonu je v hostitelském členském státě žádáno o povolení.

K nákladům řízení

43 Vzhledem k tomu, že řízení má v případě účastníků původního řízení povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

1) **Článek 3 první pododstavec písm. b) směrnice Rady 89/48/EHS ze dne 21. prosince 1988 o obecném systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení nejméně tříletého odborného vzdělávání a přípravy, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/19/ES ze dne 14. května 2001, musí být vykládán v tom smyslu, že mechanismus uznávání, který stanoví, je použitelný v případech, kdy se na dotyčné povolání v členském státě původu vztahuje čl. 1 písm. d) druhý pododstavec téže směrnice, nezávisle na otázce, zda je dotyčná osoba plnohodnotným členem dotyčného sdružení nebo organizace, či nikoliv.**

2) **Aby mohla být pro účely čl. 3 prvního pododstavce písm. b) směrnice 89/48, ve znění směrnice 2001/19, zohledněna odborná praxe, kterou žadatel odůvodňuje žádost směřující k získání povolení vykonávat regulované povolání v hostitelském členském státě, musí splňovat tři následující podmínky:**

   – **uplatňovaná praxe musí spočívat v práci na plný úvazek po dobu nejméně dvou let během předchozích deseti let;**

   – **tato práce musí spočívat v nepřetržitém a pravidelném výkonu souboru odborných činností charakteristických pro dotyčné povolání v členském státě původu, aniž je nutné, aby tato práce zahrnovala veškeré tyto činnosti, a**

– **povolání, jak je obvykle vykonáváno v členském státě původu, musí být co do činností, které zahrnuje, rovnocenné s povoláním, k jehož výkonu je v hostitelském členském státě žádáno o povolení.**

Podpisy.